KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 22.12.2010
KOM(2010) 779 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO ORAZ KOMITETU REGIONÓW

Stosowanie dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej

SEK(2010) 1589 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO ORAZ KOMITETU REGIONÓW

Stosowanie dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej

STRESZCZENIE

Skuteczne środki egzekwowania praw własności intelektualnej są niezbędne w celu promowania innowacyjności i kreatywności. W dyrektywie 2004/48/WE w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej zharmonizowano minimalne środki w celu zwalczania naruszeń praw własności intelektualnej dostępne dla podmiotów prawa autorskiego i władz publicznych. Ustanowiono w niej również ogólne ramy dla wymiany informacji i współpracy administracyjnej między organami krajowymi oraz z Komisją.

Pierwsza ocena wpływu tej dyrektywy pokazuje, że od momentu jej przyjęcia i wdrożenia w państwach członkowskich odnotowano znaczny postęp. Dyrektywa pozwoliła stworzyć wysokie europejskie standardy prawne służące egzekwowaniu różnego rodzaju praw, które są objęte ochroną niezależnych systemów prawnych (takich jak prawo autorskie, patenty, znaki towarowe, wzory i modele, ale także oznaczenia geograficzne i prawa hodowców roślin do odmiany).

Pomimo ogólnego usprawnienia procedur wykonawczych sama skala i wartość finansowa naruszeń praw własności intelektualnej są jednak alarmujące. Jedną z przyczyn tego stanu rzeczy jest bezprecedensowe zwiększenie możliwości naruszenia praw własności intelektualnej za pośrednictwem internetu. Dyrektywa nie została skonstruowana z myślą o tym wyzwaniu.

Inne kwestie mogące wymagać szczególnej uwagi to stosowanie tymczasowych i zabezpieczających środków takich jak nakazy sądowe, procedury zbierania i gromadzenia środków dowodowych (uwzględniając związek między prawem do informacji a ochroną prywatności), wyjaśnienie znaczenia różnego rodzaju działań naprawczych, w tym kosztów zniszczenia, i sposobu obliczania wysokości odszkodowań.

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE 2

1. Wstęp 3

2. Cele dyrektywy w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej 5

3. w celu zapewnienia skuteczniejszej ochrony praw własności intelektualnej i lepszego funkcjonowania rynku wewnętrznego mogą być wymagane dodatkowe wyjaśnienia 5

3.1. Szczególne wyzwania związane ze środowiskiem cyfrowym 6

3.2. Zakres stosowania dyrektywy 6

3.3. Pojęcie pośredników i wykonalność nakazów sądowych 6

3.4. Kwestia zapewnienia odpowiedniej równowagi między prawem do informacji a przepisami dotyczącymi prywatności 7

3.5. Kompensacyjny i odstraszający skutek odszkodowań 8

3.6. Działania naprawcze 9

3.7. Pozostałe kwestie 9

4. Podsumowanie 10

1. WSTĘP

W celu pobudzenia innowacyjności i kreatywności niezbędne jest znalezienie skutecznych środków egzekwowania praw własności intelektualnej. Niniejsze sprawozdanie zawiera pierwszą ocenę wdrażania i wpływu dyrektywy 2004/48/WE w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej[1] („dyrektywa"). W art. 18 dyrektywy przewidziano wymóg przeprowadzenia tej oceny opartej zarówno na przeprowadzanej przez Komisję ocenie zmian, jak i informacjach zwrotnych dostarczonych przez państwa członkowskie w sprawozdaniach krajowych, które z kolei odzwierciedlają stanowisko przedstawicieli sektora praw własności intelektualnej, prawników praktyków, stowarzyszeń konsumentów i innych zainteresowanych stron.

Na podstawie otrzymanych informacji można wnioskować, że w Europie dyrektywa miała znaczny i pozytywny wpływ na ochronę praw własności intelektualnej na gruncie prawa cywilnego. Dyrektywa stworzyła bezpośrednie ramy dla egzekwowania praw własności intelektualnej, które zasadniczo zapewniają porównywalny poziom ochrony w wymiarze transgranicznym. Do zwiększenia skuteczności egzekwowania praw własności intelektualnej w UE przyczyniły się w szczególności domniemanie autorstwa lub własności (art. 5), możliwość pobierania próbek w kontekście gromadzenia informacji (art. 6), środki

[1] Dz.U. L 157 z 30.4.2004, s. 16.

tymczasowe zapewniające zachowanie dowodów (art. 7) i możliwość wystawiania nakazów sądowych wobec pośredników (art. 9 i 11).

Ze względu na późną transpozycję dyrektywy w wielu państwach członkowskich (proces transpozycji nie został ukończony przed 2009 r.)[2] doświadczenie w jej stosowaniu jest jednak ograniczone – zgodnie z przekazanymi informacjami odbyło się tylko kilka spraw sądowych. W związku z tym Komisja nie mogła przeprowadzić kluczowej analizy ekonomicznej dotyczącej wpływu dyrektywy na innowacyjność i rozwój społeczeństwa informacyjnego zgodnie z art. 18 dyrektywy.

Pomimo tych ograniczeń, powyższa wstępna ocena skuteczności dyrektywy została przeprowadzona w odpowiednim momencie. Szereg badań przeprowadzonych przez organizacje międzynarodowe i sektor praw własności intelektualnej wykazał, że liczba przypadków naruszenia praw własności intelektualnej osiągnęła znaczny poziom, przy czym niektóre spośród tych towarów stanowią zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów[3]. W odpowiedzi Komisja przyjęła na przestrzeni ostatnich dwóch lat dwa komunikaty[4]. W drugim komunikacie ustanowiono między innymi europejskie obserwatorium zajmujące się zjawiskiem podrabiania i piractwa w celu poszerzenia wiedzy dotyczącej naruszeń praw własności intelektualnej i utworzenia platformy skupiającej przedstawicieli organów krajowych i zainteresowane strony w celu wymiany pomysłów i wiedzy fachowej na temat najlepszych praktyk, opracowywania wspólnych strategii egzekwowania przepisów oraz przedstawiania zaleceń decydentom politycznym. Następnie Rada przyjęła dwie rezolucje[5] wspierające politykę Komisji. W sprawozdaniu przyjętym przez Parlament Europejski również wyrażono wsparcie dla zaostrzonej polityki, w tym dla mocnych ram prawnych ustanowionych w celu zwalczania podrabiania i piractwa[6]. Naruszenia praw własności intelektualnej, do których dochodzi poza granicami UE, również stanowią poważne źródło niepokoju. Komisja rozwiązuje te kwestie na różne sposoby, na przykład poprzez włączanie ambitnych rozdziałów dotyczących praw własności intelektualnej do handlowych umów dwustronnych i poprzez uczestniczenie w inicjatywach międzynarodowych takich jak bieżące negocjacje dotyczące umowy ACTA[7].

Przeprowadzona analiza wykazała, że niektóre przepisy dyrektywy, w tym dotyczące związku z innymi dyrektywami, są rozumiane w odmienny sposób w różnych państwach członkowskich, co skutkuje **różnicami w interpretacji tych przepisów i ich stosowaniu w praktyce**. Przepisy te mogą wymagać dalszego doprecyzowania w celu zapewnienia pełnej skuteczności stosowania dyrektywy.

---

2 Termin wdrożenia dyrektywy wyznaczony dla 25 ówczesnych państw członkowskich upłynął dnia 29 kwietnia 2006 r. W celu uzyskania szczegółowych informacji dotyczących procesu transpozycji zob. załącznik 1 do dokumentu roboczego służb Komisji dołączonego do niniejszego sprawozdania.

3 Zob. na przykład http://www.iccwbo.org/uploadedFiles/BASCAP/Pages/OECD-FullReport.pdf; http://www.iccwbo.org/uploadedFiles/BASCAP/Pages/Building%20a%20Digital%20Economy%20-%20TERA(1).pdf.

4 Komunikat Komisji z dnia 16 lipca 2008 r. „Europejska strategia w zakresie praw własności przemysłowej", COM(2008) 465 wersja ostateczna; komunikat Komisji „Poprawa egzekwowania praw własności intelektualnej na rynku wewnętrznym", COM(2009) 467 wersja ostateczna.

5 Rezolucja Rady z dnia 25 września 2008 r. w sprawie europejskiego globalnego planu dotyczącego walki z podrabianiem i piractwem, Dz.U. C 253 z 4.10.2008, s.1; rezolucja Rady z dnia 1 marca 2010 r. w sprawie poprawy egzekwowania praw własności intelektualnej na rynku wewnętrznym, Dz.U. C 56 z 6.3.2010, s.1.

6 Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 22 września 2010 r. w sprawie poprawy egzekwowania praw własności intelektualnej na rynku wewnętrznym (2009/2178(INI)), A7-0175/2010.

7 W celu uzyskania szczegółowych informacji zob. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2005:129:0003:0016:PL:PDF.

Internet i technologie cyfrowe stanowią dodatkowe wyzwanie pod względem egzekwowania praw własności intelektualnej. Z jednej strony internet dał twórcom, wynalazcom i ich partnerom handlowym możliwość znalezienia nowych sposobów wprowadzania swoich produktów do obrotu. Z drugiej strony stworzył on również możliwości nowych rodzajów naruszeń, z których część okazała się być trudną do zwalczenia.

Niniejsze sprawozdanie przedstawia szereg konkretnych kwestii mogących wymagać doprecyzowania w celu dostosowania dyrektywy do nowych wyzwań stanowiących nieodłączny element współczesnego społeczeństwa cyfrowego. Sprawozdanie uzupełnia dokument roboczy służb Komisji przedstawiający dodatkowe informacje na temat jego wyników oraz szerszy kontekst.

2. CELE DYREKTYWY W SPRAWIE EGZEKWOWANIA PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

Rozbieżności między systemami egzekwowania praw własności intelektualnej państw członkowskich utrudniają właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i egzekwowanie prawa materialnego w zakresie takich praw. Powoduje to powstawanie ograniczeń w zakresie działalności transgranicznej, utratę zaufania do rynku wewnętrznego i zmniejszenie inwestycji w innowacyjność i kreatywność. Dyrektywa zbliża do siebie krajowe systemy prawne w celu zapewnienia podmiotom prawa autorskiego i organom państw członkowskich minimalnego standardowego zestawu narzędzi do zwalczania naruszeń praw własności intelektualnej.

Dyrektywa włącza środki prawa cywilnego na mocy porozumienia TRIPS[8] do ram prawnych UE. Wykracza ona poza minimalny zakres postanowień określonych w tym porozumieniu, obejmując również na przykład kwestię odszkodowania, środków naprawczych i dowodów. Ponadto podstawę dyrektywy stanowią praktyki zagwarantowane w prawie państw członkowskich, które okazały się najskuteczniejsze przed przyjęciem dyrektywy (podejście oparte na najlepszych praktykach). Państwa członkowskie mogą również dodawać sankcje i środki zaradcze, które są korzystniejsze dla podmiotów prawa autorskiego[9]. W związku z tym dyrektywa zapewnia minimalne i zarazem elastyczne ramy prawne dla egzekwowania praw własności intelektualnej.

3. W CELU ZAPEWNIENIA SKUTECZNIEJSZEJ OCHRONY PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ I LEPSZEGO FUNKCJONOWANIA RYNKU WEWNĘTRZNEGO MOGĄ BYĆ WYMAGANE DODATKOWE WYJAŚNIENIA

Analiza wdrażania dyrektywy w państwach członkowskich wykazuje, że dyrektywa zapewnia solidne podstawy dla egzekwowania praw własności intelektualnej na rynku wewnętrznym, jednak wymagane może być dokonanie pewnych uściśleń w celu uniknięcia jakichkolwiek niejasności i dostosowania dyrektywy tak, aby uwzględniała nowe wyzwania, w szczególności te związane ze współczesnym środowiskiem cyfrowym.

---

[8] Porozumienia w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (porozumienie TRIPS) z 1994 r., decyzja Rady (z dnia 22 grudnia 1994 r.) dotycząca zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji, porozumień, będących wynikiem negocjacji wielostronnych w ramach Rundy Urugwajskiej (1986–1994) (94/800/WE), Dz.U. L 336, s. 1.

[9] Zob. art. 2 ust. 1 dyrektywy.

3.1. Szczególne wyzwania związane ze środowiskiem cyfrowym

Uniwersalny charakter internetu ułatwia popełnianie najrozmaitszych naruszeń praw własności intelektualnej. Przez internet oferuje się na sprzedaż towary naruszające prawa własności intelektualnej. Dzięki wyszukiwarkom oszuści często zachęcają użytkowników internetu do korzystania z ich bezprawnych ofert produktów dostępnych na sprzedaż lub do pobrania. Dzielenie się plikami, których treść chroniona jest prawem autorskim, stało się powszechne częściowo za sprawą tego, że rozwój legalnie oferowanych treści cyfrowych nie jest w stanie sprostać zapotrzebowaniu, szczególnie na poziomie transgranicznym, co skłoniło wielu praworządnych obywateli do popełniania poważnych naruszeń prawa autorskiego i praw pokrewnych poprzez nielegalne pobieranie i rozpowszechnianie treści chronionych. Za pośrednictwem wielu stron internetowych albo dystrybuuje się w internecie utwory chronione, albo umożliwia się taką dystrybucję bez zgody podmiotów prawa autorskiego. W tym kontekście może być konieczna dokładna ocena ograniczenia istniejących ram prawnych.

3.2. Zakres stosowania dyrektywy

Dyrektywa ma zastosowanie do każdego naruszenia praw własności intelektualnej chronionych na mocy prawa europejskiego lub krajowego i nie zawiera żadnych definicji praw własności intelektualnej objętych jej zakresem. Mimo że z podejściem elastycznym wiąże się szereg korzyści, różnice w interpretacji pojęcia „prawa własności intelektualnej" skłoniły państwa członkowskie do zwrócenia się do Komisji z wnioskiem o publikację minimalnego wykazu praw własności intelektualnej, które uznaje się za objęte zakresem dyrektywy[10].

Nawet po publikacji przedmiotowego wyjaśnienia przez Komisję nadal utrzymuje się niepewność w odniesieniu do kwestii, czy pewne prawa chronione na mocy prawa krajowego wchodzą w zakres dyrektywy. Dotyczy to głównie nazw domen, praw krajowych związanych z takimi kwestiami jak tajemnice handlowe (w tym know-how) i innych działań, objętych przeważnie krajowym prawem dotyczącym nieuczciwej konkurencji, takich jak nielegalne kopie i inne formy „konkurencji na granicy prawa". Liczba takich form nagannych zachowań handlowych również wydaje się rosnąć. Zachowania te są często szkodliwe dla podmiotów prawa autorskiego, osłabiają innowacyjność i przynoszą konsumentom jedynie krótkotrwałe korzyści. Przydatne mogłoby być dokonanie dalszej oceny tego negatywnego zjawiska i potrzeby zawarcia w dyrektywie minimalnego wykazu praw własności intelektualnej objętych jej zakresem.

3.3. Pojęcie pośredników i wykonalność nakazów sądowych

W dyrektywie zawarto szeroką interpretację pojęcia „pośredników" w celu uwzględnienia wszystkich pośredników „z usług których korzysta *strona trzecia* do naruszania prawa własności intelektualnej" Oznacza to, że nawet pośrednicy, którzy nie mają bezpośrednich stosunków umownych lub powiązań z naruszającym prawo, podlegają środkom przewidzianym w dyrektywie.

Zakres dowodów wymagany przez sądy w państwach członkowskich jest jednak na ogół w miarę wysoki. Ponadto nadal istnieją wątpliwości dotyczące pośredników i charakteru

---

[10] Oświadczenie Komisji dotyczące art. 2 dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej (2005/295/WE), Dz.U. L 94 z 13.4.2005, s. 37.

środków, którym podlegają w związku z przyczynieniem się do naruszenia lub jego umożliwieniem bez względu na ponoszoną przez nich odpowiedzialność.

Pośrednicy przewożący towary, w odniesieniu do których istnieje podejrzenie, że naruszają prawa własności intelektualnej (tacy jak przewoźnicy, spedytorzy, agenci morscy), mogą odegrać kluczową rolę w zakresie kontrolowania dystrybucji towarów naruszających prawa własności intelektualnej. Platformy internetowe takie jak punkty sprzedaży online lub wyszukiwarki również mogą odgrywać ważną rolę pod względem zmniejszenia liczby naruszeń, w szczególności dzięki zastosowaniu środków zapobiegawczych oraz procedur powiadamiania i usuwania.

Dostawcy usług internetowych mają także kluczowe znaczenie dla sposobu funkcjonowania środowiska online. Zapewniają oni dostęp do internetu i łączą między sobą podstawowe sieci, udostępniają strony internetowe i serwery. Pośrednicząc między wszystkimi użytkownikami internetu i podmiotami prawa autorskiego, często są narażeni na skutki bezprawnych czynów dokonywanych przez ich klientów. Z tego powodu prawo UE zawiera już przepisy szczegółowe ograniczające odpowiedzialność dostawców usług internetowych, których usługi wykorzystuje się do naruszania praw własności intelektualnej[11].

Środki podejmowane przeciwko pośrednikom dotyczą w szczególności prawa do informacji, tymczasowych i zabezpieczających środków (np. tymczasowych nakazów sądowych) lub nakazów stałych.

Zgodnie z dyrektywą to państwa członkowskie określają, kiedy i w jaki sposób może zostać wydany nakaz sądowy przeciwko pośrednikowi. Aby procedura ta działała sprawnie, przydatne mogłoby być wyjaśnienie, że nakazy sądowe nie powinny zależeć od ponoszonej przez pośrednika odpowiedzialności. Ponadto z ustaleń zawartych w dokumencie roboczym służb Komisji uzupełniającym niniejsze sprawozdanie wynika, że dostępne obecnie instrumenty ustawodawcze i instrumenty o charakterze nieustawodawczym są niewystarczające do skutecznego zwalczenia naruszeń praw własności intelektualnej popełnianych przez internet. Z uwagi na fakt, że dzięki pełnionej przez siebie funkcji pośrednicy są w stanie przyczynić się do zapobiegania naruszeniom popełnianym przez internet i do ich zaniechania, Komisja mogłaby znaleźć sposób na ich większe zaangażowanie.

3.4. Kwestia zapewnienia odpowiedniej równowagi między prawem do informacji a przepisami dotyczącymi prywatności

Zgodnie z prawem do informacji naruszający prawo lub inna osoba musi przedstawić podmiotowi prawa autorskiego informacje o pochodzeniu i sieciach dystrybucji towarów naruszających prawa własności intelektualnej. Największym wyzwaniem związanym z przedmiotowym prawem jest konieczność przestrzegania przepisów dotyczących prywatności i ochrony danych osobowych.

W niektórych państwach członkowskich prawo do informacji zapewnione w dyrektywie przyznaje się bardzo restrykcyjnie, co jest spowodowane głównie przepisami krajowymi w

[11] Dyrektywa 2000/31/WE z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym), Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1.

zakresie ochrony i zatrzymywania danych osobowych[12]. Kwestii tej można by poświęcić szczególną uwagę. W przepisach krajowych należy zezwolić sądom na stosowanie prawa UE w zakresie egzekwowania praw własności intelektualnej. Według Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej należy zapewnić odpowiednią równowagę między poszczególnymi przedmiotowymi prawami (takimi jak prawo ochrony danych i prawo własności, które obejmuje prawa własności intelektualnej)[13] w związku z tym, że zarówno ochronę danych/własność, jak i ochronę praw własności intelektualnej uznaje się w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej[14] za prawa podstawowe.

Europejskie ramy prawne w sprawie ochrony danych osobowych[15] z jednej strony i egzekwowania praw własności intelektualnej z drugiej są neutralne w tym sensie, że nie istnieje zasada, która sugerowałaby, że prawo do prywatności powinno zasadniczo być nadrzędne względem prawa własności lub odwrotnie. Przepisy krajowe wdrażające poszczególne dyrektywy należy zatem konstruować w sposób pozwalający każdorazowo na zapewnienie odpowiedniej równowagi między tymi prawami w celu zagwarantowania możliwości skutecznej ochrony podmiotów prawa autorskiego dzięki przepisowi w sprawie prawa do informacji bez pogwałcenia praw dotyczących ochrony danych osobowych. Może być wymagane przeprowadzenie dalszych ocen w zakresie stopnia zgodności przepisów państw członkowskich z tymi wymogami i sposobu ich stosowania. W razie potrzeby można również wziąć pod uwagę środki, jakie powinno się zastosować w celu zaradzenia ewentualnej nieprawidłowej sytuacji i zapewnienia odpowiedniej równowagi między przedmiotowymi prawami.

3.5. Kompensacyjny i odstraszający skutek odszkodowań

Środki, procedury i środki zaradcze przewidziane w dyrektywie muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Obecnie odszkodowania przyznawane w sprawach dotyczących praw własności intelektualnej są stosunkowo niskie. Tylko kilka państw członkowskich zgłosiło wzrost przyznawanych odszkodowań w wyniku wdrożenia przedmiotowej dyrektywy.

Według informacji uzyskanych od podmiotów prawa autorskiego wydaje się, że przyznawanie odszkodowań nie jest obecnie skutecznym sposobem odstraszania potencjalnych naruszających od podejmowania czynów bezprawnych. Odnosi się to w szczególności do przypadków, w których odszkodowania przyznawane przez sądy są niewspółmierne do korzyści osiągniętych przez naruszających.

---

12 Przykładowe państwa członkowskie to według badania z 2009 r. w zakresie egzekwowania prawa autorskiego w internecie i ochrony danych w wybranych państwach członkowskich (Hunton & Williams, Bruksela) http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/docs/study-online-enforcement_en.pdf Austria i Hiszpania.

13 Wyrok z dnia 29 stycznia 2008 r. w sprawie C-275/06 Productores de Música de España (Promusicae) przeciwko Telefónica de España SAU; wyrok z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie C-557/07 LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten GmbH przeciwko Tele2 Telecommunication GmbH.

14 Art. 7, 8 i art. 17 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (2000/C 364/01), Dz.U. C 364 z 18.12.2000, s. 1.

15 W szczególności dyrektywa 95/46/WE w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych, Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31, i dyrektywa 2002/58/WE dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej, Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37.

Głównym celem przyznawania odszkodowań jest postawienie podmiotów prawa autorskiego w sytuacji, w jakiej znajdowałyby się, gdyby nie doszło do naruszenia. Wydaje się jednak, że obecnie korzyści czerpane przez naruszających (bezpodstawne wzbogacenie) znacznie przewyższają rzeczywistą wartość szkody poniesionej przez podmiot prawa autorskiego. W takich przypadkach można rozważyć, czy sądy powinny mieć prawo przyznawania odszkodowań proporcjonalnych do wartości bezpodstawnego wzbogacenia ze strony naruszającego, nawet jeżeli wartość ta przekracza rzeczywistą wartość szkody poniesionej przez podmiot prawa autorskiego. Celowe może być również wykorzystywanie w większym stopniu możliwości przyznawania odszkodowań z tytułu poniesienia innych skutków ekonomicznych i krzywd moralnych.

Jeżeli naruszający jest osobą prawną, a podmiot prawa autorskiego nie otrzymał odszkodowania, ponieważ naruszający nie posiada aktywów, został zlikwidowany lub jest niewypłacalny, można dokonać oceny, czy podmiot prawa autorskiego ma możliwość ubiegania się o odszkodowanie od dyrektora lub dyrektorów zarządzających przedsiębiorstwem zgodnie z przepisami prawa krajowego i, jeżeli istnieje taka możliwość, na jakich warunkach.

3.6. Działania naprawcze

Jak wyjaśniono bardziej szczegółowo w dokumencie roboczym służb Komisji, konieczne mogłoby być doprecyzowanie terminu „środki naprawcze". W szczególności rozróżnienie między „wycofaniem" a „definitywnym usunięciem" z kanałów handlowych towarów, które uznano za naruszające prawo własności intelektualnej, nie jest wyraźnie zaznaczone w ramach większości przepisów prawa krajowego. Kolejną kwestią potencjalnie wymagającą wyjaśnienia jest sposób stosowania omawianych środków w odniesieniu do przypadków, w których naruszający nie jest już w posiadaniu tych towarów.

Ponadto, jeżeli chodzi o koszty niszczenia towarów naruszających prawo, należy rozważyć rozwiązania zapewniające możliwość obciążenia przez sąd tymi kosztami bezpośrednio strony, przeciwko której wydano wyrok.

3.7. Pozostałe kwestie

Z analizy wdrażania dyrektywy przez państwa członkowskie wynika szereg kwestii, które mogą zasługiwać na bardziej szczegółowe omówienie na szczeblu UE.

Przede wszystkim wydaje się, że państwa członkowskie rzadko stosują fakultatywne przepisy przedmiotowej dyrektywy (np. przepisy dotyczące nakazów sporządzenia opisu, zgodnie z którymi komornik może wejść do lokalu domniemanego naruszającego i zbadać sytuację; ten fakultatywny przepis dyrektywy nie został wdrożony przez niektóre państwa członkowskie w odniesieniu do postępowań cywilnych, w związku z czym środki tego typu są dostępne wyłącznie w kontekście postępowań karnych). Jeszcze rzadsze są przypadki, w których państwa członkowskie, zgodnie z art. 2 ust. 1, przyjęły zasady korzystniejsze dla podmiotów prawa autorskiego niż zasady określone w dyrektywie. Powody tej sytuacji można zbadać bardziej szczegółowo. Dokładniejszej analizie może zostać poddana także kwestia związku między wymogiem dotyczącym „skali handlowej" (tj. wymogiem przewidującym, że działanie naruszające prawo musi być skierowane na uzyskiwanie bezpośredniego lub pośredniego zysku ekonomicznego lub korzyści handlowej) a prawem do informacji w państwach członkowskich.

Można również poddać ocenie dostępne możliwości rozwiązywania problemów związanych z gromadzeniem dowodów w sprawach o charakterze transgranicznym oraz kwestię konieczności bardziej precyzyjnego określenia, w jakich przypadkach informacje można uznać za „zależne" od strony postępowania sądowego (art. 6 ust. 1). Zbadania może także wymagać kwestia, czy obowiązujące przepisy dotyczące gromadzenia dowodów w sprawach obejmujących informacje poufne stwarzają problemy w praktyce, w szczególności w kontekście środków tymczasowych oraz w przypadkach, w których w grę wchodzą różne krajowe koncepcje poufności.

Ponadto można zbadać kwestię przydatności harmonizacji wtórnego wykorzystania towarów naruszających prawa własności intelektualnej oraz ewentualne problemy związane z taką harmonizacją.

4. PODSUMOWANIE

Naruszenia praw własności intelektualnej powodują znaczne szkody gospodarcze. Obecnie znaczna liczba produktów naruszających prawa własności intelektualnej stanowi prawdziwe zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów. Właściwa ochrona praw własności intelektualnej jest podstawowym czynnikiem stymulującym innowacyjność i rozwój kultury w ramach konkurencyjnej i tworzącej dobrobyt nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy. Należy starannie zrównoważyć różne interesy. W tym celu Komisja nadal będzie w aktywny sposób współpracować ze wszystkimi zainteresowanymi podmiotami.

Główny wniosek wyciągnięty z pierwszej oceny dyrektywy jest taki, że dyrektywa ma znaczny i pozytywny wpływ na cywilnoprawną ochronę praw własności intelektualnej w Europie. Niemniej jednak okazało się, że dyrektywa nie została skonstruowana z myślą o wyzwaniach dotyczących egzekwowania praw własności intelektualnej, które wiążą się z internetem. Oprócz tego bardziej szczegółowego zbadania może wymagać szereg innych kwestii. Są to na przykład kwestie stosowania tymczasowych i zabezpieczających środków takich jak nakazy sądowe, procedury zbierania i gromadzenia środków dowodowych (uwzględniając związek między prawem do informacji a ochroną prywatności), wyjaśnienie znaczenia różnego rodzaju działań naprawczych, w tym kosztów zniszczenia, i sposobu obliczania wysokości odszkodowań.

W celu dostarczenia Komisji informacji pomocnych w podjęciu decyzji o ewentualnych przyszłych środkach oraz w pracach nad kompleksową analizą skutków rozpoczynaną przez Komisję w sprawie kwestii wymienionych w niniejszym sprawozdaniu, Komisja zwraca się do Parlamentu Europejskiego, Rady Ministrów, państw członkowskich, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i wszystkich innych zainteresowanych stron o przesyłanie uwag dotyczących niniejszego sprawozdania do dnia **31 marca 2011 r.**